

**Интервю на КПД "Родно Лудогорие" с д.и.н. проф. Георги Марков
(директор на Института по история към БАН)**

Редакционният екип на списание Път взе това интервю от директора на Института по история към БАН, проф. Г. Марков в търсене на съвременния поглед върху последния период от Българското възраждане, Априлските пожари и техния отзвук. С оглед на специфичната тема публикуваме тук кратка версия на интервюто, а пълната ще може да прочетете в предстоящия брой на списание ПЪТ или да свалите оттук.

***

Д-р А. Кънев: Г-н професор, Вие вече знаете за нашето дружество, за списанието, което издаваме и в тази връзка бихме искали да Ви зададем няколко въпроса. Или по-скоро бихме желали да осветлите Новото време, което разглеждаме и в този смисъл как бихте представили съвременния поглед на историка върху събитията от третата четвърт на XIX век в българската история и по-конкретно подготовката, провеждането и отзвук след Априлските пожари 1875-77?

Проф Г. Марков: Това е една тема, която е отдавна изследвана в нашата историография и според мен този период от българската история трябва да се осмисли, не толкова да се пренаписва наново и да се изразява друга гледна точка, а да се защити това, което е най-ценното от нашето историческо наследство. Това е нужно тъй като след 1989 г. се появиха призови да се разбиват митове, да се посяга на национални герои, дори се хвърля кал върху Левски и Ботев, да се дегероизира Историята, особено като такива герои като Таньо Войвода бъдат забравени... Според мен трябва да се върне възрожденското в нашата историография, тъй като трудно би било да открият вече нови факти и нови свидетелства за Априлското въстание и изобщо за нашето освободително движение и Руско-турската освободителна война. Трябва да се погледнат събитията от друга гледна точка, да се покаже, че българите са били вече съзрели за свобода, че заслужават освобождението. Макар, че една малка част от българския народ е била организирана в комитетите на Левски и една малка част въстава срещу Османската империя, това е лицето на българския народ. Нашият народ е заслужил своето освобождение и наистина тази свобода не е била блян благодарение на точно такива герои като Таньо Войвода, които представят българите в друга светлина. И така развенчават твърденията на нашите съседи, особено на сърби и гърци, че ние със скръстени ръце сме чакали руските освободители и че само сме правели опити за въстания. За съжаление след 1989 г. някои колеги историци също подеха тези теми и дори искат да реабилитират и поп Кръстьо...

Що се отнася до темата за прословутото османско присъствие, тя дойде от политиците, пръв Юнал Лютфи от ДПС го произнесе през 1990 г. и някои колеги веднага подхванаха идеята да пишем нови учебници, така наречените свитъци, които бяха безобразно написани през пролетта на 1992 г., в които Априлското въстание беше сведено до една страница и нямаше дори Батак и Перушица. Това отново бе с оглед на политическото управление на страната...

Д-р А. Кънев: Вие знаете, че това твърдение бе подето и от проф. Вера Мутафчиева и точно това е страшното, когато един професионален историк османист го каже... Проф Г. Марков: Да това бе подхвърлено от представител на ДПС и намери своята почва, така че според мен трябва да запазим възрожденското и да преосмислим историята. Д-р А. Кънев: Смятате ли, че историческата ситуация създава и съответно формира личността?

Проф. Г. Марков: Епохата ражда личностите, които и трябва. Един Левски не е могъл да се роди 100 години по-рано или 200 години. Точно това е гениалното при него, че намира: а своето място в историята и се появява когато е нужен на освободителното движение, но по-рано, дори 50 години по-рано той не би могъл да се роди... В историята няма ако, но един Левски "ако" беше жив, Априлското въстание може би имало друг ход. Много е важна личността в историята, не само както твърдяха марксистите народните маси, като творци на историята. Д-р А. Кънев: Може ли да разбираме, че микро-историческото изследване на такава личност като Таньо Войвода спомага за цялостното осветляване на историческия контекст?

Проф Г. Марков: Тези личности, които са в сянката на националните герои трябва да бъдат възкресявани, трябва да се напомня за тях, защото дори един Левски или Ботев, те не могат без такива като Таньо Войвода, от една страна техните съдби просто са свързани, а от друга всеки си има своето място в освободителното движение. Колкото и да е гениален един революционер като Левски, на него му трябва точно такива дейци като Таньо Войвода.

Д-р А. Кънев: Какви са съвременните форми за изучаване на историята от ученици, студенти и непрофесионални историци? Това ни интересува тъй като ние в момента занимаваме с тази проблематика над 800 деца, като мотивираме да пишат по тази тема и им раздаваме символични награди. За Ваша информация на последната ни среща бяхме поканили професор А. Фол, за да раздаде поощрения на най-добре изявилите се деца. Сега сме поканили Теодоси Спасов за да открие организирания от нас национален събор по случай 30-тия поход "По стъпките на Таньо Войвода" на 29.05.2005 г. В случая Ви питаме като преподавател какви са съвременните форми за достигане на историята до хората.

Проф Г. Марков: Днешното младо поколение иска по друг начин да му се поднесе историята, не този равномерен разказ, това описание, а историята трябва да бъде интересна, дори забавна. Сега в Пловдив и президентът Първанов каза, "...време е събитията да влязат в компютърните игри..." Той предложи компютърна игра за Балканските войни, това също би могло да стане, тъй като днес младите хора по-малко четат, а повече играят или използват мултимедийни приложения. Т.е., високите технологии трябва да бъдат използвани в преподаването на историята. Но освен преподаване на знания, децата трябва да бъдат и възпитавани, тъй като Историята не само дава уроци, но тя е и възпитателка. Много е важно в епохата на глобализацията, да опазим нашата национална идентичност и един от начините е да съхраним историческата памет. Това е особено важно, тъй като според мен има опити за заличаване на тази историческа памет от някои чужди фондации, които работят от години в България и които ни съветват да късаме неудобната истина от учебниците по история.

Д-р А. Кънев: От съвременна гледна точка Историята как ще третира "нацията"? В тези условия на глобализация, бъдещо присъединяване към ЕС, вече сме членове на НАТО...? Къде ще остане нацията като такава?

Проф Г. Марков: Това е един от големите въпроси на съвременното, как българската нация трябва да се самосъхрани в ЕС и изобщо в епохата на глобализацията. Все повече надделява това особено схващане, проповядвано предимно от колеги, неисторици – "...каквото било – било, ние вече сме първо европейци, а после българи..." Всъщност ние сме българи, а после европейци, няма европейци изобщо... Но привържениците на тези идеи мечтаят за "съединени европейски щати", което според мен не е възможно, тъй като модела САЩ е една нация събрана от целия свят, нация на заселници, на емигранти. Докато в Европа има народи като нашия с вековна история и не можем да се обезличим и да се откажем от нашата историческа памет. Но тези чужди фондации точно там работят,

те ни ругаят историците, че сме патриотари, че сме дърпали народа в XIX век, че това е една отживелица, че трябва първо да живеем добре – това още са го казали древните... "Там е моето отечество, където живея добре." Дали ще живея в България, САЩ или Канада – няма значение, важното е да живея по-добре. Това според мен е пагубно, да се проповядва и от българи. Така се обезмисля историята и жертвите на такива като Таньо Войвода... Как може да се каже "...каквото било-било" като да речем във една Франция много държат на своята история... Д-р А. Кънев: Да, аз като медик мога да допълня, че това е като памет на еритроцитите, тя не може да изчезне.

Проф Г. Марков: Не може и тази памет трябва да се предава от поколение на поколение...

Д-р А. Кънев: А смятате ли, че това не ни товари в бъдеща Европа, ето примерно германци и французи също са се клали?

Проф Г. Марков: Да, толкова войни – две световни войни; Френско-Пруската война... Разбира се германците, аз понеже съм специализирал в Германия, те прекалено са обременени с Хитлер и просто бягат от историята, аз имам преки впечатления. Но французите пък, те прекаляват понякога със своята изява. Но това няма да ни попречи, че имаме страници, както някои европеисти казват "неудобните страници в историята", ние няма да ги скъсаме, за да се побратимяваме с нашите съседи, защото те това не го правят. Знаете в Атина има булевард "Василий II Българоубиец" и вече сме в НАТО, а те все още не са преименували булеварда.

Д-р А. Кънев: Направихме паметник на Филип II в Пловдив, това е голям срам според мен, неznam Вашето мнение.

Проф Г. Марков: Да, аз също бях в тази група, която посети парламента и протестира, но за съжаление кмета на Пловдив и някои около него са подписали протокол, взели са някакви пари и този Филип II, обаче те си го наричат Гръцки, а не Македонски, защото и Македония била гръцка. Вижте как те пробиват и след това когато казах в Комисията по култура, че вие се смеете, но ще дойде след това и Осман паша – след две-три седмици се обаждат от ВТV, то не Осман паша, а Сюлейман паша. Знаете вече това стана скандално и не мина. Вижте как когато отстъпваме от нашата история нашите съседи настъпват. За съжаление се намират колеги, които са свързани с определени фондации и те казват: "Разбери, трябва ми пари за разкопки, трябва ми пари за музеи... Да, но ние не може, нямаме право да продаваме нашата история. Ние трябва да се съхраним като част от европейската и човешката история.

Д-р А. Кънев: А смятатели, че нашата форма – походи, викторини – ние водим 120 деца на тези походи и по наши данни около 3000 човека ги посрещат. Тази културно-образователна форма остаряла ли е вече?

Проф Г. Марков: Не, тя трябва да продължи защото този стремеж на определени кръгове да ни отчуждят от собственото ни минало е крайно опасен и тази дейност е много полезна. Краеведението трябва да се поощрява, тъй като е изключително трудно. Много по-трудно е човек да напише научен труд за един град, една монография, отколкото да напише една монография от националната история. Тъй като най-напред изворите са крайно ограничени, тези колеги работят при по-трудни условия отколкото в столицата и затова трябва да поощряваме краеведите. И точно такива походи, това съхраняване на традицията трябва да се предава на децата. С влизането в ЕС се опасявам, че ще ни наложат техните програми как да изучаваме собствената си история. Все още те само препоръчват, но както затварят атомната електроцентрала Козлодуй, по същия начин – по

европейски ще искат да ни поевропейчат. Когато се наложат тези евро-бюрократи от Брюксел, ние трябва дадем отпор, както гърците дават.

Д-р А. Кънев: А възможно ли е това според Вас? Една малка държава как ще даде отпор на велика Франция, велика Германия?

Проф Г. Марков: Както гърците дават отпор – ние можем да си защитим националните интереси, стига да имаме достойни политици. За съжаление нашите политици традиционно предпочитат по-слабото съпротивление и преди някой да им е казал нещо те казват "да". Аз от това се опасявам от нашите политици, които приемат всичко.

Д-р А. Кънев: Но ние не можем да ги превъзпитаме, гражданското общество все още е много слабо в България.

Проф Г. Марков: Така е. За съжаление това гражданско общество, което се създаде за 15 години бе опорочено и то стана гражданско общество, обаче по чужд модел. Както Сорос наля тук може би 100 млн долара за тези 15 години и вече Сорос има цяла школа, включително и от историческата наука. Особено културолози, социолози, философи, политолози... Сега един колега предлага да няма термин "Възраждане", а термин "Догонване", тъй като ние българите сме били толкова изостанали, че това не е нашият Ренесанс, а трябва да догонваме напредналите европейски народи и това догонване продължава от 200 или 300 години...

Д-р А. Кънев: Нека понеже малко сменихме и темата, но това пък за нас е интересно – а защо го прави Сорос, Вие като историк какво прозирате?

Проф Г. Марков: Сорос е типичен представител от епохата на глобализацията – милиардер, който смята, че трябва да бъде създаден един универсален човек на бъдещето, човек без минало – с един чип, ако мога така високотехнологично да се изразя. Възпитаниците на Сорос твърдят, че миналото ни пречи. На тях не им трябва нации и национални държави. Те смятат както Сталин, че нациите са на отмиране, че трябва да има универсални човеци, да бъдат добри професионалисти, да работят добре за свръхнационалните и наднационалните компании, че вече няма да има национални граници и няма да има нации. А след като има национална история и народна памет – значи има нация, която им пречи. Вижте какво става в САЩ и Канада, аз съм потресен, това е най-голямата доброволна асимилация на човешката история.

Д-р А. Кънев: А защо този модел да не работи и за Европа според Вас?

Проф Г. Марков: В Европа трудно ще проработи и затова той "започва" от по-малките народи, тъй като той не може да отрече французи, германци, англичани, италианци и испанци и започва тези експерименти от народ като нашия или в Прибалтика и някъде из Молдова. Това е един експеримент – заличаването на националната памет, която пречела да станем универсални човеци.

Д-р А. Кънев: Вие смятате, че универсални човеци не може да има?

Проф Г. Марков: Не. Универсалният човек е най-голямата заплаха. Такива като Сорос казва: "Ще ви напълним стомасите, но трябва да ви промием мозъците. Вие ще живеете добре." И всеки се стреми към стандарт на живот – това е човешко. Това е идеалът на такива, с промити мозъци и пълни стомаси. Те смятат, че стомахът е нещо по-важно от историята и се поставят над историята. Това е тяхната мечта, но в Европа много трудно, поне в близко бъдеще не знам как един французин ще го откажеш от неговата история.

Д-р А. Кънев: В този контекст, нека отново се прехвърлим – ето примерно Априлското въстание е потушено, но Ботев и Таньо тръгват. Как като историк преценявате тези личности, каква е мотивацията им?

Проф Г. Марков: Най-вече времето. Днес някой седнал в тихия кабинет и си пише историята на Априлското въстание и той не може да проумее защо е трябвало Ботев и Таньо да загиват като въстанието вече е смазано. Не може да приспособяваме историята към Съвременното, трябва да я осмислим. Историка трябва да изследва събитието от днешна гледна точка, но да се пренесе и в онази епоха.

Д-р А. Кънев: Как става това?

Проф Г. Марков: Това е според мен майсторлъка – не може само от днешния ден. Още Хегел е казал: "Всяко поколение трябва да си пише своята история." То има право да я осмисли, но това не бива да става и по методологията на съветската школа, която казва, че "историята е политика обърната към миналото". Така ни учеше марксистко-ленинската школа, че има удобна и неудобна истина, и че историята трябва да служи на днешния ден. Както сега някои казват: "Ето влизаме в ЕС, историята трябва да ни послужи." Като един пример – миналата година бях в Карлово по случай 100 години от 28-и Стрямски полк и говоря за участието на полка във войните за национално обединение. И там един голям умник ми каза: "Професоре, накрая така трябва да завършите словото за пред личния състав (тъй като една част заминава за Ирак), че да дръпнете една патриотична реч за Ирак." Казах му: "Как искате историята да служи на днешния ден, какво общо има Македония с Ирак? Нашите дядовци са се били за свободата на българите в Македония." Или както външния министър: "Левски ако беше жив щеше да отиде да освобождава иракския народ..."?!

Д-р А. Кънев: Тази символика, тази натовареност на "героя-революционер" – не е ли малко натрапчива от съвременна гледна точка?

Проф Г. Марков: Стига образът на революционера да се пресъздаде като символ, но не бива да се изтъркват силните думи, все пак това са герои-революционери от XIX век. В историята има и приемственост, без такива като Ботев, Левски и Таньо Войвода ние нямаше да бъдем тук и нямаше да бъдем същите... Ние сме една брънка, едно поколение, но трябва да осъзнаем, те са си дали живота да живеем с Вас сега и тук. Иначе можеше и да ни няма тук...

Д-р А. Кънев: Разкажете ни нещо повече за тези 515 години назад в българската история, така нашироко дискутирани по време на Научната конференция "Българската държавност в Европа пред своя XX-ти век" под патронажа на г-н Георги Първанов. Накратко, какво прави България в XX-ти век?

Проф Г. Марков: Историята трябва да се преосмисли и това, което ние правим – връщаме още пет века история, не само Дунавска България – честването 1300 години България – това е Дунавска България, така че ние имаме още пет века. Ние 1981 г. също знаехме, че имаме още пет века назад, но тогава пак политически беше неудобно и когато предложихме да се чества 1300-годишнината не само в Москва, Ленинград и Киев, но и в Чувашия и в Казан - ни се отказа от страна на тогавашния СССР. Вече СССР го няма и според мен ние тези пет века трябва не само да си ги върнем в историята, но и да докажем, че сме от индо-европейски произход, а не сме от тюрско-алтайски произход, както твърди школата на Васил Златарски. Последните 10-15 години това се доказва и тази първа конференция и по-скоро представените като част от нея доклади показват, че ние сме европейци. Това е важно не толкова от политическа, колкото от етническа гледна

точк, защото едно е да си индоевропейски народ, а друго е да се номадски народ, който пристига на юг от Дунава без култура на коне, някаква орда... Древните българи неслучайно създават държавата, те вече са имали няколко държави или иначе казано, имали са държавно-творчески опит. Сега правим конференции, но постепенно ще отидем и към учебниците, колкото и на някои бюрократи това да не им се иска и ще си върнем древната история.

Д-р А. Кънев: Нека се върнем отново към това, което казахте за Сорос, тъй като то беше особено интересно за нас. Естесвено има и други фондации, но Сорос е най-влиятелната и затова дава цялостна представа за ситуацията.

Проф Г. Марков: Вижте Сорос как затвори кранчето. По едно време помагаше на нас историците – списания, конференции... Но сега от 2-3 години казват: "Ти какъв си?" – "Българин." "Имате си българска държава, която да се грижи за вас, ние се грижим само за циганите", сега както ги наричат роми. Вече за българи пари не се дават. Това отново е целенасочена политика. – "Вие си имате българска държава"; казах, "...но ромите нали живеят в същата държава и дори ползват някои незаслужени блага на тази държава?" Но те вече правят разлика и покровителстват само малцинствата в България през последните няколко години. За съжаление те създадоха и сред историците много последователи на тяхното верую "пълни stomasi". Забележете, ние в лицето на Сдружението за Национално съхранение спряхме откриването на паметника на Филип Македонски в Пловдив миналата година. Паметника трябваше да се открие на 24 май от гръцка делегация от Солун по случай деня на византийските просветители - светите братя Кирил и Методий?! Но парите бяха взети, вярно дигнахме шум, на тези гърци им беше неудобно да дойдат, но въпреки това го вдигнаха за една нощ, на 1 срещу 2 юни при свършен факт. И намериха двама историци, свързани с някаква гръцка фондация, които написаха положително мнение за тази изява и потъпкаха най-важния принцип за историка – да има национална принадлежност.

Постоянно ми казват как националната принадлежност пречи да бъдем обективни, тъй като сме пишели историята от нашата си гледна точка. И ни събраха от Балканите да пишем общ учебник, който не се получи. Оказа се, че ние сме най-търпими и толерантни. Най-напред се изпокараха гърци и турци, които се обвиняват в "тежко минало и предишни грехове", а после албанци и сърби...

Д-р А. Кънев: Значи все пак историята пречи?

Проф Г. Марков: На това европеизиране и това сближаване историята няма да попречи ако всеки тегли поуките от своята история. Ние не ровим рани както казват, ние искаме поуките от историята. Ето, ако споменем за Батак и Перушица някой ще каже: "Е стига вече, защото виждате - тук има една партия в управлението..." А мен като историк това не ме интересува. Ние не бива пак да политизираме историята с друг знак. Трябва да я пресъздадем такава, каквато е била.

Д-р А. Кънев: Как става това, научете ни. Например споменавайки Батак се носи една натовареност, като казваме думата "робство" се носи една натовареност и на отсрещния му вменяваме вина.

Проф Г. Марков: Напротив, по-скоро отсрещният на нас иска да вмени вина, че целият български народ е виновен за т.нар. "възродителен процес". Непрекъснато ни набиват от 15 години в главите това – "Вие сте виновни и затова разкайте се..." И ние само се извиняваме, нашите политици само се извиняват като отидат в Турция. Добре, а кой се извини за Батак и Перушица? В Анкара имат една тактика още от Мустафа Кемал – от една

страна той казва: "Съвременна Турция няма нищо общо с Османската империя." Но сега какво се получава в Турция – издигат паметник на Мехмед Завоевателя на Босфора. Те възвръщат имперския си синдром. Търсят осmano-турски паметници в 20 държави, които са били на територията на бившата Османска империя. Турският министър-председател когато дойде за откриването на Шише-джам - тогава нещо се скри от нашата общественост, той връчва на Симеон Сакскобургготски списък "Паметници на осmano-турското наследство". Това означава, че те възстановяват своето имперско минало, а ние трябва да се откажем от родното минало. Всъщност проблемът е в това, че политиките ни втълпяват да се побратимяваме с всички и то в ущърб на историческата ни памет.

Д-р А. Кънев: Лудогорието, където основно е съсредоточена нашата дейност е населено с различни етноси, най-вече турци и цигани. Как да им говорим за Априлско въстание, за Таньо Войвода, за Ботев?

Проф Г. Марков: Когато напомняме за тези зверства и кланета ние не обвиняваме потомците на някогашните турци. Т. нар. "възродителен процес" ние можем да отречем като "милиционерски" похват за посягане на името, честта и достойнството на човека, но ние не можем да отречем ислямизацията и турцизацията. Идете в Анадола, вижте какво означава анадолски турчин и го сравнете с турчина от Лудогорието. "Бащата на Турция" – Мустафа Кемал, какъв турчин е той? Та той е роден в Солун, наистина все още се спори дали майка му е българка-мохамеданка, но той има много не-турски черти у себе си и дори външно не прилича на турчин. Турската нация е изградена късно и погълнала в себе си много други народи, включително и една голяма част от българския народ.

Д-р А. Кънев: Какво е Вашето мнение за възродителния процес, кой го направи? Вие като историк сте били деен през тези години...

Проф Г. Марков: Ние живеехме в една тоталитарна държава и това решение естествено бе взето от върховете на тогавашната партия-държава. Чак след това извикаха учените и се основа координационен комитет на учени, които направиха програма за изследвания, разкопки, научни трудове, включително и осmano-турски документи. Отпуснаха се много средства, като учените трябваше да потвърдят тезата на тогавашните политици. Въпреки, че отричаме преименуването като един оскърбителен акт и политически ход, не можем да отречем това, което направи науката. Доказа се, че една голяма част от днешните български турци имат български корен и кръв и ние няма да горим книги от възродителния процес. Тези наши сънародници са по произход много близки до нас, въпреки че те вече имат чуждо национално самосъзнание.

Д-р А. Кънев: Да, те казват Майка Турция...

Проф Г. Марков: Една туркиня през 1989 г. отвори очите на мен - историка. Според нея имаше разлика между отечество и родина: "България е моята родина, а Турция – мое отечество, защото това е отечеството на моите праотци." Това са неща, които дълго време не можех да проумея. Цялата тази турска пропаганда преди 1989 г. налагаше тезата: "Вие сте родени там, но отечеството ви е тук..." Съвременната им пропаганда е насочена към влизането на Турция в ЕС. Това е друга заплаха за нашето бъдеще. Между България и Турция трябва да има държавна граница, ние трябва да бъдем външната граница на ЕС. Представете си да махнем границата – Турция е огромна, неевропейска и мюсюлманска държава. Ние ще бъдем много по-заплашени отколкото през вековете на Османската империя. Съвременните привърженици на европеизацията казват: "Ето падат националните граници, на 1000 км по радиус ще има мегаполиси..." Ако хванем пергела, ще видим, че ние пак сме към Цариград с 15 млн души население. Сега сме много по-заstraшени, тъй като нашият народ вече не е онзи жилав народ, живял из Стара планина и

Родопите и по-късно отново завладял равнините. Да не говорим, че Турция става все по-малко кемалистка и все по-ислямистка...

По повод честването на седем века Османска империя/Турция, тяхното Министерство на културата и туризма направи десет томен проект "Турската световна цивилизация". Тази официална пропаганда описваше турската цивилизация като започваща от индианците. Когато ни изпратиха проекта, бяхме ужасно попарени да видим словосъчетанието "дунавски турци", както и че Омир бил Омар!?. От хан Аспарух до цар Иван Асен II всичко било турска държава, понеже и ние сме тюрки!? Фондация Тангра разпространи протестно писмо по посолствата, което за съжаление не бе подписано от Декана на Историческия факултет на СУ, а също така и институциите не обърнаха никакво внимание на този казус.

Д-р А. Кънев: Да, всъщност Турция никога не е спирала своята пропаганда...

Проф Г. Марков: Сегашната им цел е да се представят за европейска държава, но европейците не могат да им повярват, тъй като историята не може да бъде изтрита. Ако посетите покрайнините на Виена, обсаждана на два пъти от османски войски, ще видите, че в едно малко селце има паметник от 1683 г., който напомня как 500 австрийци са изклани от турската армия. Докато този паметник е там, а може би и след това, виенчани ще си спомнят това... Турция ще бъде най-голямата държава в ЕС, с най-много представители в Европейския парламент и така ще се обезмисли историята. Навремето не успяха да превземат Виена и сега ще я превземат с други средства. А казват за нас: "Вие сте обременени с национални предрасъдъци."

Д-р А. Кънев: Значи Вие смятате, че не бива да се приема Турция в ЕС?

Проф Г. Марков: Категорично съм против приемането. Задължително е да имаме добросъседство, но ние трябва да бъдем външната граница на ЕС, тъй като от нас нататък започва Азия. Оставете Цариград, където има елит от професори, генерали, интелектуалци... Но Анадола е безпросветен, там е пълно с последователи на радикалния ислям. Аз все се надявам, че нашите сънародници няма да се вслушат в ислямистките проповедници и емисари.

Д-р А. Кънев: Не мислите ли, че приемането на Турция в ЕС зависи изцяло от Европа, ако тя реши да ги приеме – ние ще сме безсилни?

Проф Г. Марков: Европа започва да преосмисля своята история, тъй като Старият континент е застрашен от ислямизация. Тези 25 млн мюсюлмани – турци, кюрди, араби - Европа се чуди какво да ги прави. Това се вижда навсякъде в големите западноевропейски градове. Например в Германия има трето поколение гастарбайтери, които не могат да бъдат приобщени. Вече масово се разбра пречката пред тяхното интегриране, а именно факта, че ислямът е една религия, която не се развива или ако го прави то е в екстремистка посока.

Д-р А. Кънев: Как тогава виждате разговора на тази тема в България - между българи и турци?

Проф Г. Марков: Първо е важно да се разберат турци и цигани помежду си кой кой е, тъй като циганите мюсюлмани се пишат масово турци и изведнъж се оказва, че турците били много повече от официалните данни. Разбира се, съществува и обратното – цигани-християни се пишат българи, но при всички положения турците не са толкова много, колкото се изкарват, в противен случай българите ще са малцинство. Има си официално преброяване, това е статистика... С тях можем да разговаряме за история, но като казваме,

че това е история, която вече се е състояла и която не можем да фалшифицираме, за да угодим на прищевките на политиците.

Д-р А. Кънев: Много благодарим за този разговор, каним Ви официално на организираня от нас събор на 29.05.2005 по случай юбилейния тридесети поход "По стъпките на Таньо Войвода". Бяхме притеснени, че сме сами на този фронт, но след този разговор се чувстваме по-спокойни. До нови срещи...

Публикуването на текстове от електронното издание на КПД Родно Лудогорие и съответните форуми е разрешено само след писмено съгласие от редакцията.